

Правова культура поліцейських: підходи до її формування у процесі професійної підготовки

Олег Станіславович ШКАРОВСЬКИЙ,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Формування правової культури поліцейських є одним із ключових завдань сучасної системи підготовки правоохоронців, оскільки якість виконання службових обов'язків напряду залежить від рівня професійної свідомості та відповідальності кожного поліцейського. Правова культура є важливим елементом особистісного розвитку правоохоронця, який не лише здійснює правозастосування, але й формує правове мислення, що відповідає стандартам державного управління і забезпечення правопорядку. Сучасні дослідження у сфері юридичної освіти свідчать, що формування правової культури має ґрунтуватися на інтегрованому підході, що включає як правову освіту, так і морально-етичне виховання.

Правова культура поліцейських — це не просто знання законів і норм, а глибоке розуміння механізмів їх застосування у повсякденній діяльності. Формування такої культури потребує як теоретичного засвоєння правових засад, так і практичного впровадження в реальні умови службової діяльності. Задля цього необхідно розробляти інноваційні методи професійної підготовки, які базуватимуться на критичному мисленні, самоконтролі, а також етичних стандартах поведінки. Сучасні підходи до правової освіти повинні поєднувати в собі як традиційні навчальні методи, так і новітні технології навчання, що дозволяють адаптувати навчальний процес до вимог сьогодення. Важливою складовою підготовки поліцейських є правова грамотність, яка передбачає не лише знання законодавчих актів, але й вміння правильно інтерпретувати та застосовувати їх у конкретних правових ситуаціях. Водночас, під час навчання необхідно акцентувати увагу на тому, що кожна правова норма має не тільки формальний характер, але й моральне значення[1]. Це підвищує особисту відповідальність правоохоронців за виконання своїх обов'язків і сприяє зміцненню довіри громадян до поліції.

На нашу думку, різні підходи до формування правової культури можна розглядати крізь призму інноваційних методик професійної підготовки. Одним із таких підходів є впровадження у навчальний процес елементів правового менторства, де досвідчені фахівці діляться практичними навичками із майбутніми правоохоронцями, допомагаючи їм розвивати вміння не лише застосовувати законодавство, але й працювати в умовах невизначеності, коли прийняття правових рішень вимагає швидкого реагування. Правове менторство сприяє формуванню ціннісного сприйняття правових норм і підвищенню рівня особистісної відповідальності за свої дії.

Ефективним способом розвитку правової культури є також залучення поліцейських до інтерактивних форм навчання, таких як моделювання правових ситуацій, участь у ролевих іграх, а також аналіз реальних судо-

вих справ. Такі методи дозволяють краще зрозуміти специфіку правозастосування в різних ситуаціях та підвищити рівень професійної підготовки. Важливим аспектом тут є розуміння принципу верховенства права як основи правової культури, що має бути закладено на початкових етапах професійного навчання[2]. Не менш важливою складовою правової культури поліцейських є етична компонента, яка формує внутрішні переконання правоохоронців і їхню готовність діяти відповідно до принципів справедливості та правосуддя. Професійна етика поліцейського повинна поєднувати як правові знання, так і моральні цінності, що дозволяє забезпечити високу якість виконання службових обов'язків і зміцнити правопорядок у суспільстві. Інтеграція сучасних технологій у процес професійної підготовки також відіграє важливу роль у формуванні правової культури. Використання електронних платформ для дистанційного навчання, вебінарів, симуляторів правових процесів дозволяє майбутнім правоохоронцям глибше засвоїти правові норми і підготуватися до реальних викликів службової діяльності. Технології також допомагають здійснювати постійний контроль за рівнем правової культури, виявляючи слабкі місця в підготовці та своєчасно коригуючи освітній процес[3]. Однією з важливих задач правової освіти є виховання у поліцейських вміння мислити критично та приймати рішення, що базуються не лише на законодавчих нормах, але й на етичних стандартах. Це особливо важливо в умовах сучасних викликів, коли роль правоохоронних органів значно зростає в контексті забезпечення національної безпеки і громадського порядку. Тому формування правової культури поліцейських стає пріоритетним завданням для освітніх закладів, які займаються підготовкою кадрів для органів правопорядку.

Таким чином, правова культура поліцейських є комплексним явищем, яке охоплює різні аспекти правової освіти, етики, моральних цінностей та професійної відповідальності. Її формування у процесі професійної підготовки вимагає системного підходу, що включає не лише традиційні навчальні методи, але й інноваційні технології, які відповідають вимогам сучасного суспільства. Поліцейські, які мають високий рівень правової культури, здатні ефективно виконувати свої службові обов'язки, захищаючи права та свободи громадян, забезпечуючи правопорядок і справедливість у суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Дякова О. О. Формування правової культури працівників національної поліції України. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2016. № 2. С. 189-199.
2. Єльнікова Н. І. Мовностильові особливості правничих текстів. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави. МВС України. Вінниця. 2022. С. 216-218.
3. Хаврат О. О. Механізм протидії виникненню правового нігілізму у сфері правозастосовної діяльності Національної поліції України (теоретико - правовий аспект). Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків. 2018. 17 с.